

Державний заклад
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені К.Д.УШИНСЬКОГО»
Навчально-науковий інститут фізичної культури спорту та спеціальної освіти
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

**ПРОБЛЕМИ СПЕЦІАЛЬНОЇ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ І
РЕАБІЛІТАЦІЇ**

Матеріали XXVIII всеукраїнської науково-практичної конференції

Одеса 2025

УДК 376

П781

ДРУКУЄТЬСЯ ЗА РІШЕННЯМ

Вченої Ради ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського» (протокол № 5 від 30.10.25р.)

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Гончар І.Л. – професор, доктор педагогічних наук, професор кафедри спортивних дисциплін Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

Кисличенко В.А. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти ННПІ імені О.В.Сухомлинського НУК імені адмірала Макарова

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

*Головний редактор – професор **Форостян О.І.***

*Відповідальний редактор – професор **Соколова Г.Б.***

*Технічний редактор – доцент **Начинова О.В.***

Члени редколегії:

Арнаутова Л.В. – доцент, кандидат медичних наук, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського;

Лещій Н.П. – професор, доктор педагогічних наук, професор кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського;

Маматова З.Р. – старший викладач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського;

Орленко І.М. – доктор філософії, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського;

Григорєва Л.В. – директор, вчитель-методист, спеціаліст вищої категорії Одеської спеціальної школи № 75 I-II ступенів Одеської міської ради Одеської області.

Проблеми реабілітації: Збірник наукових праць, Одеса, / редколегія О.Ф.Форостян та ін. – Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2025. – 208 с.

УДК 376

ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» 2025

Красовська К, ІННОВАЦІЙНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ РЕАЛІЗАЦІЇ НАСТУПНОСТІ Й ПЕРСПЕКТИВНОСТІ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ЛАНКАМИ ОСВІТИ	69
Кривоногова О.В., Паніна М.А. КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРУ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	72
Начинова О.В., Ганган А.С. РАННЯ ДІАГНОСТИКА ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ В КОРЕКЦІЇ РОЗЛАДІВ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	76
Начинова О.В., Георгієва В. ІГРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЛОГОПЕДИЧНІЙ РОБОТІ НА ПОЧАТКОВІЙ ЛАНЦІ ОСВІТИ	79
Начинова О.В., Поплімах Ю. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДІТЕЙ ІЗ ЗАТРИМКОЮ МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ	83
Привалова О.С., Стахова Л.Л. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ ІГРИ ЯК ЗАСІБ ПОДОЛАННЯ МОВЛЕННЕВИХ ПОРУШЕНЬ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	87
Соколова Г.Б., Бойко А. КОРЕКЦІЯ ДИСПРАКСІЇ У ДОШКІЛЬНОМУ ВІЦІ	91
Соколова Г. Б., Козій К. О. МОНТЕССОРІ-ТЕРАПІЯ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ ІЗ ЗНМ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	96
Соколова Г.Б., Никифорова Ю.С. ПІСОЧНА ТЕРАПІЯ ЯК МЕТОД КОРЕКЦІЇ ПОРУШЕНЬ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	100
Соколова Г.Б., Пенковська А.В. ЦИФРОВА СЮЖЕТНО-РОЛЬОВА ГРА В УМОВАХ ГЕЙМІФІКАЦІЇ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИТКОМ МОВЛЕННЯ	105
Соколова Г.Б., Чередник К.С. КОРЕКЦІЯ МОВЛЕННЄВИХ ПОРУШЕНЬ У ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ АРТ-ТЕРАПІЇ	109
Форостян О.І., Анкудінова В. КОРЕКЦІЙНА РОБОТА З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРУ	112
Форостян О. І., Артишева К. О. КОРЕКЦІЯ МОВЛЕННЕВОГО РОЗВИТКУ У ДІТЕЙ ІЗ АУТИЗМОМ	115
Форостян О.І., Афтанас М.Є. ЗАСТОСУВАННЯ ЛОГОПЕДИЧНОГО МАСАЖУ У КОРЕКЦІЇ МОВЛЕННЄВИХ ПОРУШЕНЬ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	119
Форостян О. І., Варга В.-Д.М. КОРЕКЦІЯ МОВЛЕННЯ У ДОШКІЛЬНИКІВ ІЗ ЗНМ	122
Форостян О.І., Гаркава М.М. РОЗВИТОК МОВЛЕННЄВОГО ДИХАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ	124
Форостян О.І., Ковалів Р. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ФОРМУВАННІ МОВЛЕНЕВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	128
Форостян О.І., Москаль Д. КОРЕКЦІЯ ДІСГРАФІЇ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	130
Форостян О.І., Стоколос А. КОРЕКЦІЯ ДИСЛЕКСІЇ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	133
Форостян О.І., Тарнавська А.Ф. ВПЛИВ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА РОЗВИТОК ЛЕКСИЧНОЇ СТОРОНИ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ТЯЖКИМИ ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ	136
Форостян О. І., Фертіченко Н. РОЛЬ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ТЯЖКИМИ ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ	140

1. Конопляста С.Ю. Логопсихологія / за ред. М.К. Шеремет. Київ: Знання, 2009. 293 с.
2. Логопедія / за ред. М.К. Шеремет. Київ: Слово, 2017. 576 с.
3. Шеремет М. К. Становлення особистості дитини в умовах сучасного розвитку суспільства: соціально-педагогічний, психологічний, корекційний і медичний аспекти. *Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції*. Полтава, 2019. С. 43-48.

Форостян О.І., Ковалів Р.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ФОРМУВАННІ МОВЛЕНЕВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Постановка проблеми. Інноваційні технології є невід'ємними аспектами сьогодення, бо використовуються у багатьох сферах, за допомогою них поліпшуються та вдосконалюються умови подачі навчального матеріалу. Загалом під інноваційним навчанням розуміється «зорієнтована на динамічні зміни в навколишньому світі навчальна та освітня діяльність, яка ґрунтується на розвитку різноманітних форм мислення, творчих здібностей, високих соціально-адаптаційних можливостей особистості».

Питання мовного розвитку дітей сьогодні набуває особливого значення. Педагогам доводиться постійно шукати нові ідеї та методики для оптимізації корекційної роботи. Інноваційні підходи до виховання і навчання дітей з мовними порушеннями набувають все більшого поширення в логопедії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблеми залучення дітей з особливими освітніми потребами до закладів освіти присвячені праці В. Авілова, В. Бондара, І. Демченко, Н. Козлова, А. Колупасової, І. Купрієвої, В. Ляшенко, О. Мартинчук, О. Нагорної, Ю. Найиди, О. Ревуцької, Л. Савчук, В. Синьова, О. Столяренко, Н. Судакової, О. Таранченко, Н. Ткачової, Є. Чайковського та ін. Не дивлячись на такий значний науковий доробок, проблема реалізації технологій досі потребує вирішення.

На сучасному етапі розвитку практичної логопедії необхідно використовувати сучасні технологічні засоби для досягнення максимальної ефективності у навчанні [1]. Впровадження сучасних технологій у корекційний процес логопедів дозволяє фахівцям розширити свої професійні компетенції [2].

Виклад основного матеріалу дослідження. Формування мовленнєвої компетентності – одне із пріоритетних завдань всебічного гармонійного розвитку дитини у закладі дошкільної освіти, зокрема у спеціальному компенсуючого типу для дітей із порушеннями мовлення.

Мовлення як вища психічна функція зазвичай порушується не лише сама по собі, а вкупі з іншими функціями. Часто порушення мовлення

супроводжують недорозвиток або затримку психічного розвитку, особливо сенсорної та моторної сфер неформованість емоційно-вольового регулювання [3].

Інноваційна освітня технологія - це процес систематичного, цілеспрямованого і послідовного застосування оригінальних та інноваційних методів, прийомів педагогічної дії та засобів, що охоплює весь навчально-виховний процес від визначення цілей до досягнення очікуваних результатів, що дуже важливо для людей з особливими потребами. Інноваційні технології навчання дітей з особливими потребами повинні враховувати виявлені індивідуальні особливості та гарантувати розвиток особистості дитини та особистісне зростання.

Технологічні засоби можна умовно поділити відповідно до етапу та мети логопедичної роботи. Так, на підготовчому етапі логопеди використовують обладнання для розвитку мовного дихання, фонематичних процесів, дрібної моторики та логопедичного масажу. На етапі постановки голосу використовуються зондові замітники та обладнання для формування голосу. На етапі автоматизації голосу використовується обладнання для розвитку фонематичних процесів [2].

Серед педагогічних інновацій є також інтерактивне навчання. Суть інтерактивного навчання полягає в тому, що освітній процес відбувається в умовах постійної та активної взаємодії між усіма дітьми та вчителями. Це навчання у співпраці, інтерактивне навчання (колективне, групове або навчання у співпраці), де всі учасники освітнього процесу є рівними та рівноправними.

Організація інтерактивного навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор та спільне вирішення проблем. Використання інтерактивних методів є запорукою атмосфери співпраці та доброзичливості в групі.

Інновації в освіті дітей з особливими потребами можуть включати розробку і впровадження нових методів, форм та засобів, спрямованих на підвищення ефективності навчально-виховного і корекційно-педагогічного процесів, які сприятимуть оптимізації використання нейропсихологічних, особистісно-орієнтованих, арт-терапевтичних та інформаційних технологій.

Одним із пріоритетних напрямів включення інноваційних технологій в освіту дітей із особливими потребами є підтримка соціального, емоційного та когнітивного розвитку кожної окремої дитини, щоб вона відчувала себе унікальним і повноцінним учасником суспільного життя. Вдалість освітнього процесу забезпечується використанням нових технологій [1].

Одним із пріоритетних напрямків включення інноваційних технологій в освіту дітей із особливими потребами є підтримка соціального, емоційного та когнітивного розвитку кожної дитини, щоб вона відчувала себе унікальним і повноцінним учасником суспільного життя. Вдалість освітнього процесу забезпечується використанням нових технологій. Наразі педагогічний колектив працює над модернізацією змісту методичної роботи,

переорієнтацією вчителів на нову особистісно-орієнтовану філософію та методологію роботи із дітьми з особливими потребами.

Висновки. Таким чином, інновації в логопедії були лише доповненням до загальноновизнаних методик (наприклад, діагностичні методики, методики постановки мовлення, методики постановки мовлення та дихання при різних мовних порушеннях).

Список використаних джерел

1.Галущенко В. І. Застосування інноваційних логопедичних технологій у корекційній роботі з дітьми з порушеннями мовлення. *Актуальні питання корекційної освіти*. 2016. № 7. С. 37-45. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apko_2016_7%281%29_8

2.Ласточкина О. Діагностика зв'язного мовлення у дітей із тяжкими порушеннями мовлення засобами пізнавальних завдань. *Особлива дитина: навчання і виховання*. 2019. № 1. С.38-46.

3.Савінова Н. В. Шляхи підвищення ефективності застосування наочних, практичних та словесних методів у логопедичній роботі з дітьми із тяжкими порушеннями мовлення [Електронний ресурс]. *Вісник. ЛНУ ім. Тараса Шевченка. Пед. науки*. 2018. № 22 (3). С. 120-132.

Форостян О. І., Москаль Д.

КОРЕКЦІЯ ДІСГРАФІЇ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Постановка проблеми. Проблема дисграфії є особливо актуальною для молодших школярів, оскільки саме на початкових етапах навчання закладаються основи грамотного письма. Дисграфія – це специфічне порушення письма, яке полягає в труднощах засвоєння навичок писемної мови при збереженому інтелекті та слуху.

За даними різних авторів (М.С. Грушевська, О. В. Боряк, М.М. Безруких), в Україні дисграфія виявляється у 10% – 25% молодших школярів. В останні роки вона є однією з найчастіших причин неуспішності дітей у школі, негативно впливає на психічний розвиток здобувачів освіти та їх соціалізацію. Тому питання порушення писемного мовлення у дітей є актуальним для системи шкільної освіти в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема дисграфії у дітей молодшого шкільного віку досліджувалася багатьма сучасними науковцями (О. Гопіченко, О. Гриненко, Е. Данілавічюте, Л. Єфименкова, Р. Левіна, О. Корнев, Р. Лалаєва, О. Мастюкова, С. Мнухін, Д. Орлова, Л. Назарова, Н. Нікашина, Т. Пічугіна, І. Садовнікова, Є. Соботович, Л. Спірова, В. Тарасун, О. Токарева, М. Хватцев, Н. Чередніченко, Г. Чіркїна та ін.).

Сучасні наукові публікації, зокрема роботи Т. В. Єфімової, наголошують на важливості комплексного підходу до корекції дисграфії. Дослідниця

Наукове видання

ПРОБЛЕМИ РЕАБІЛІТАЦІЇ
Збірник наукових праць

За зміст та орфографічне оформлення відповідальність несуть автори наукових робіт